

Lieta C-47/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 28. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Ravensburg (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 8. janvāris

Prasītāji:

F. F.

B. A.

Atbildētājas:

C. Bank AG

Bank D. K. AG

Pamatlietas priekšmets

Patēriņa kredītlīgums – Obligāti norādāmā informācija – Direktīva 2008/48/EK –
Atteikuma tiesības – Atteikuma tiesību zaudēšana – Atteikuma tiesību ļaunprātīga
izmantošana – Patērētāja pienākums veikt darbības pirms līguma izpildes, atdodot
saņemto preci, pēc paziņojuma par atteikumu – Tiesneša, kas lietu izskata
vienpersoniski, tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1. Par likumības fikciju atbilstoši *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas trešajam teikumam un 12. punkta pirmās daļas trešajam teikumam
  - a) Vai *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas trešais teikums un 12. punkta pirmās daļas trešais teikums, ciktāl tajos Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta p) apakšpunktā izvirzītajām prasībām pretrunā esoši līguma noteikumi tiek atzīti par atbilstošiem prasībām, kas izvirzītas *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas pirmajā un otrajā teikumā, kā arī 12. punkta pirmās daļas otrā teikuma 2) apakšpunkta b) punktā, neatbilst Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta p) apakšpunktam un 14. panta 1. punktam?

Ja atbilde ir apstiprinoša:

- b) Vai no Savienības tiesībām, it īpaši Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta p) apakšpunkta un 14. panta 1. punkta, izriet, ka *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas trešais teikums un 12. punkta pirmās daļas trešais teikums nav jāpieņem, ciktāl tajos Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta p) apakšpunktā izvirzītajām prasībām pretrunā esoši līguma noteikumi tiek atzīti par atbilstošiem prasībām, kas izvirzītas *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas pirmajā un otrajā teikumā, kā arī 12. punkta pirmās daļas otrā teikuma 2) apakšpunkta b) punktā?

Neatkarīgi no atbildes uz jautājumiem II.1.a) un b):

2. Par obligāti norādāmo informāciju atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punktam
  - a) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta p) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītņēmumā norādāmajam dienā maksājamo procentu apmēram ir jāizriet aritmētiski no līgumā norādītās līgumiskās aizņēmuma likmes?
  - b) Par Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunktu:
    - aa) Vai šis tiesiskais regulējums ir jāinterpretē tādējādi, ka informācija par kredīta pirmstermiņa atmaksas gadījumā noteiktu piemērojamo pirmstermiņa atmaksas kompensāciju kredītņēmumā ir jānorāda tik precīzi, ka patērētājs vismaz aptuveni var aprēķināt maksājamās kompensācijas apmēru?

(ja uz iepriekšējo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši)

- bb) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunktam un 14. panta 1. punkta otrajam teikumam ir pretrunā valsts

tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram nepilnīgas informācijas gadījumā Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunkta izpratnē atteikuma tiesību termiņu tomēr sāk skaitīt no līguma noslēgšanas brīža un zūd tikai kreditora tiesības uz kompensāciju par priekšlaicīgu kredīta atmaksu?

- c) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta l) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka absolūtos skaitļos ir jānorāda kredītīguma noslēgšanas brīdī spēkā esošā nokavējuma procentu likme vai vismaz spēkā esošā atsaucē procentu likme (šajā gadījumā – procentu pamatlikme atbilstoši *BGB* 247. pantam), uz kuras pamata aprēķina spēkā esošo nokavējuma procentu likmi kopā ar piemaksu (šajā gadījumā – piecus procentpunktus atbilstoši *BGB* 288. panta 1. punkta otrajam teikumam), un vai patērētājs ir jāinformē par atsaucē procentu likmi (procentu pamatlikme) un tās mainīgumu?
- d) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta t) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītīguma tekstā ir jāsniedz informācija par būtiskajiem formālajiem priekšnoteikumiem, lai piekļūtu ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismam?

Ja vismaz uz vienu no iepriekšējiem jautājumiem II.2.a)–d) tiek sniegta apstiprinoša atbilde:

- e) Vai Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta otrā teikuma b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atteikuma termiņu sāk skaitīt tikai tad, kad ir tikusi sniegta pilnīga un satura ziņā pareiza informācija atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punktam?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- f) Kādi ir noteicošie kritēriji, lai, neņemot vērā nepilnīgu un satura ziņā nepareizu informāciju, izraisītu atteikuma termiņa skaitīšanas sākumu?

Ja uz iepriekšējo jautājumu II.1.a) un/vai vismaz vienu no jautājumiem II.2.a)–d) tiek atbildēts apstiprinoši:

3. Par atteikuma tiesību zaudēšanu atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam

- a) Vai atteikuma tiesības atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam var zaudēt?

Ja atbilde ir apstiprinoša:

- b) Vai tiesību zaudēšanas gadījumā runa ir par atteikuma tiesību ierobežošanu laika ziņā, kas ir jāreglamentē parlamenta izdotā likumā?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- c) Vai tiesību zaudēšanas subjektīvā ziņā priekšnoteikums ir tāds, ka patērētājs zināja par viņa atteikuma tiesību pastāvēšanas turpināšanos vai vismaz viņam ir jāattaisno sava nezināšana rupjas nolaidības izpratnē?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- d) Vai kreditora iespēja sniegt kredītņēmējam informāciju atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta otrā teikuma b) apakšpunktam vēlāk un tādējādi izraisīt atteikuma termiņa skaitīšanas sākumu liedz piemērot labticīgi tiesību zaudēšanas noteikumus?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- e) Vai minētais ir saderīgs ar spēkā esošajiem starptautisko tiesību principiem, kuri Vācijas tiesnesim ir saistoši saskaņā ar *Grundgesetz* [Pamatlikumu]?

Ja atbilde ir apstiprinoša:

- f) Kā Vācijas tiesību piemērotājam ir jāatrisina pretruna starp saistošajām starptautisko tiesību prasībām un Tiesas izvirzītajām prasībām?

4. Par patērētāja atteikuma tiesību ļaunprātīgas izmantošanas pieņemumu atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam

- a) Vai atteikuma tiesību izmantošana atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam var būt ļaunprātīga?

Ja atbilde ir apstiprinoša:

- b) Vai atteikuma tiesību ļaunprātīgas izmantošanas pieņemuma gadījumā runa ir par atteikuma tiesību ierobežošanu, kas ir jāreglamentē parlamenta izdotā likumā?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- c) Vai atteikuma tiesību ļaunprātīgas izmantošanas pieņemuma subjektīvā ziņā priekšnoteikums ir tāds, ka patērētājs zināja par viņa atteikuma tiesību pastāvēšanas turpināšanos vai vismaz viņam ir jāattaisno sava nezināšana rupjas nolaidības izpratnē?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- d) Vai kreditora iespēja sniegt kredītņēmējam informāciju atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta otrā teikuma

b) apakšpunktam vēlāk un tādējādi izraisīt atteikuma termiņa skaitīšanas sākumu liedz izdarīt pieņemumu par atteikuma tiesību ļaunprātīgu izmantošanu atbilstoši labas ticības principam?

Ja atbilde ir noliedzīga:

- e) Vai minētais ir saderīgs ar spēkā esošajiem starptautisko tiesību principiem, kuri Vācijas tiesnesim ir saistoši saskaņā ar Pamatlikumu?

Ja atbilde ir apstiprinoša:

- f) Kā Vācijas tiesību piemērotājam ir jāatrisina pretruna starp saistošajām starptautisko tiesību prasībām un Tiesas izvirzītajām prasībām?

5. Neatkarīgi no atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem:

- a) Vai tiek ievērotas Savienības tiesības, it paši atteikuma tiesības atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem ar pirkuma līgumu saistīta kredītīguma gadījumā pēc patērētāja atteikuma tiesību efektīvas izmantošanas atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punktam:
  - aa) patērētāja prasījums pret kreditoru par veikto kredītmaksājumu atmaksu var tikt īstenots tikai tad, kad viņš kreditoram ir izsniedzis iegādāto priekšmetu vai ir pierādījis, ka viņš precīzi kreditoram ir nosūtījis?
  - bb) patērētāja prasība par patērētāja veikto kredītmaksājumu atmaksu pēc pirkuma priekšmeta izsniegšanas ir jānoraida kā minētajā brīdī nepamatota, ja kreditors, pieņemot pirkuma priekšmetu, nav pieļāvis kreditora nokavējumu?

Ja atbilde ir noliedzīga:

- b) Vai no Savienības tiesībām izriet, ka a) aa) un/vai a) bb) aprakstītais valsts tiesiskais regulējums nav piemērojams?

Neatkarīgi no atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem II.1)–5):

6. Vai ZPO 348.a panta 2. punkta 1) apakšpunkts, ciktāl šis tiesiskais regulējums attiecas arī uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemšanu atbilstoši LESD 267. panta otrajai daļai, nav saderīgs ar valstu tiesu tiesībām iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. panta otrajai daļai un tāpēc tas nav jāpiemēro, pieņemot lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītņēmumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (turpmāk tekstā – “Direktīva 2008/48”), it īpaši 10. panta 2. punkta l), p), r) un t) apakšpunkts, kā arī 14. panta 1. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Grundgesetz (turpmāk tekstā – “GG”), it īpaši 25. pants

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch [Vācijas Civilkodeksa ievadlikums] (turpmāk tekstā – “EGBGB”), 247. panta 3., 6. un 7. un 12. punkts

Bürgerliches Gesetzbuch [Vācijas Civilkodekss] (turpmāk tekstā – “BGB”), it īpaši 242., 247., 273., 274., 288., 295., 322., 355., 356.b, 357., 357.a, 358., 495. un 502. pants

Zivilprozessordnung [Civilprocesa kodekss] (turpmāk tekstā – “ZPO”), it īpaši 348.a pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā ir divas atšķirīgas situācijas.
- 2 Pirmajā gadījumā prasītājs 2017. gada 12. aprīlī noslēdza ar atbildētāju līgumu par kredītu, kura mērķis bija lietota transportlīdzekļa iegāde no auto tirgotāja privātai lietošanai. Pārdevējs, sagatavojot un noslēdzot kredītņēmumu, darbojās kā atbildētājas kredīta starpnieks un izmantoja atbildētājas sagatavotās līguma veidlapas. Saskaņā ar kredītņēmumu pārdošanas cena bija 14 880 EUR, un pēc iemaksas 2000 EUR apmērā atskaitīšanas atlikusī pārdošanas cena 12 880 EUR apmērā tika finansēta ar kredītu. Tātad prasītājam, ieskaitot procentus 944,37 EUR apmērā, bija jāatmaksā atbildētājai 13 824,37 EUR.
- 3 Par viņa atteikuma tiesībām prasītājs noslēgtajā līgumā tika informēts šādi:
“Atteikuma tiesības
Kredītņēmējs var atsaukt savu paziņojumu par līgumu 14 dienu laikā, nenorādot uz atsaukuma iemesliem. Termiņu sāk skaitīt pēc līguma noslēgšanas, taču tikai pēc tam, kad kredītņēmējs ir saņēmis visu obligāti norādāmo informāciju saskaņā ar BGB 492. panta 2. punktu (piemēram, informāciju par kredīta veidu, neto kredīta summu, līguma termiņu). [..]”
- 4 Turklāt zem virsraksta “Īpaši noteikumi saistībā ar citiem līgumiem” tika sniegta informācija par saistītiem līgumiem, kas prasītājam tomēr nebija svarīga, jo viņš nebija noslēdzis šādus līgumus.

- 5 Prasītājs sākotnēji regulāri veica maksājumus, par kuriem bija notikusi vienošanās līgumā, taču ar 2020. gada 1. aprīļa e-pasta vēstuli viņš atsauca savu uz kredītlīguma noslēgšanu vērsto gribas izteikumu. Prasītāja ieskatā atteikums ir spēkā, jo atteikuma termiņa skaitīšana, ņemot vērā kļūdaino informāciju par atteikumu un obligāti norādāmo informāciju, neesot sākusies. Prasītājs lūdz konstatēt, ka viņam, ņemot vērā viņa paziņojumu par atteikumu, ar tā izteikšanas brīdi nav jāveic nedz no kredītlīguma izrietošie procentu, nedz parāda atmaksas maksājumi. Gadījumā, ja šis konstatācijas prasījums tiktu apmierināts, prasītājs lūdz atmaksāt līdz šim veiktos kredītmaksājumus un pārdevējai samaksāto iemaksu, kopumā summu 10 110,11 EUR apmērā, kas ir atlīdzināma pēc iegādātā transportlīdzekļa nodošanas, un lūdz tiesu konstatēt, ka atbildētāja, pieņemot transportlīdzekli, ir pieļāvusi izpildījuma pieņemšanas nokavējumu.
- 6 Atbildētāja lūdz noraidīt prasību. Tā esot pienācīgi sniegusi prasītājam gan informāciju par atteikumu, gan visu obligāti norādāmo informāciju. Tā saistībā ar informāciju par atteikumu esot izmantojusi likumā paredzēto paraugu un tāpēc varot balstīties uz *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas pirmo un trešo teikumu (t.s. likumības fikcija), un līdz ar to atteikums esot noildzis.
- 7 Pakārtoti, atbildētāja ar pretprasību pieprasa piespriest prasītājam samaksāt kompensāciju 7843 EUR apmērā un konstatēt, ka prasītājam ir pienākums samaksāt kompensāciju, kas pārsniedz 7843 EUR, par transportlīdzekļa vērtības samazinājumu, ko ir izraisījusi transportlīdzekļa ekspluatācija, kas nebija nepieciešama, lai pārbaudītu automobiļa būtību, īpašības un funkcijas. Maksājuma prasījumu par 7843 EUR atbildētāja pamato ar jau esošo vērtības samazinājumu 7843 EUR apmērā. Prasītājs apstrīd pretprasību.
- 8 Otrā situācija principā atbilst pirmajai. Par viņa atteikuma tiesībām prasītājs otrajā gadījumā tika informēts šādi:
“Atteikuma tiesības
Jūs varat atsaukt savu paziņojumu par līgumu 14 dienu laikā, nenorādot uz atsaukuma iemesliem. Termiņu sāk skaitīt pēc līguma noslēgšanas, taču tikai pēc tam, kad Jūs esat saņēmis visu obligāti norādāmo informāciju saskaņā ar BGB 492. panta 2. punktu (piemēram, informāciju par kredīta veidu, neto kredīta summu, līguma termiņu). [..]”
- 9 Turklāt zem virsraksta “Īpaši noteikumi saistībā ar citiem līgumiem” tika sniegta informācija par saistītiem līgumiem, kas prasītājam tomēr nebija svarīga, jo viņš nebija noslēdzis šādus līgumus. Taču atšķirībā no pirmā gadījuma informācija šajā lietā tiek papildināta ar nosacījumu “ciktāl noslēgti”.
- 10 Arī šajā gadījumā prasītājs atsauca savu uz kredītlīgumu noslēgšanu vērsto gribas izteikumu.
- 11 Prasītāja ieskatā atteikums ir spēkā, jo atteikuma termiņa skaitīšana, ņemot vērā kļūdaino informāciju par atteikumu un obligāti norādāmo informāciju, nav

sākusies. Tāpēc prasītājs no atbildētājas pieprasa atmaksāt līdz šim veiktos kredīta maksājumus un pārdevējai samaksāto iemaksu, kas ir atlīdzināma pēc iegādātā transportlīdzekļa nodošanas, kā arī lūdz tiesu konstatēt, ka atbildētāja, pieņemot transportlīdzekli, ir pieļāvusi izpildījuma pieņemšanas nokavējumu un ka prasītājam* no paziņojuma par atteikumu saņemšanas brīža vairs nav tiesības uz līgumiskajiem procentu un parāda atmaksas maksājumiem.

- 12 Atbildētāja lūdz prasību noraidīt. Tā esot pienācīgi sniegusi prasītājam gan informāciju par atteikumu, gan visu obligāti norādāmo informāciju. Saistībā ar informāciju par atteikumu tā esot izmantojusi likumā paredzēto paraugu un tāpēc varot balstīties uz *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas pirmo un trešo teikumu, un līdz ar to atteikums esot noildzis. Pakārtoti, tā norāda, ka prasītāja rīcība ir ļaunprātīga, jo prasītājs viņam skaidri zināma iemesla dēļ (kādi saistīti līgumi ir un nav tikuši noslēgti) apstrīd informācijas par atteikumu spēkā esamību, lai gan informācija par atteikumu viņu nemaldina, un prasītājs turklāt turpina lietot transportlīdzekli, nepiedāvājot to atbildētājai saistībā ar viņa pienākumu veikt darbības pirms līguma izpildes, kas pamato atbildētājas izpildījuma pieņemšanas nokavējumu. Turklāt prasītājs nepamatoti noliedzot atcelšanas gadījumā esošās atbildētājas tiesības uz kompensāciju. Pakārtoti, prasības pamatotības gadījumā atbildētāja lūdz piespriest prasītājam izsniegt iegādāto transportlīdzekli un konstatēt, ka prasītājam ir pienākums samaksāt kompensāciju par transportlīdzekļa vērtības samazinājumu, ko ir izraisījusi transportlīdzekļa ekspluatācija, kas nebija nepieciešama, lai pārbaudītu automobiļa būtību, īpašības un funkcijas. Prasītājs lūdz konstatēt, ka viņam nav pienākums kompensēt atbildētājās norādīto vērtību.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Tas, vai prasības tiks apmierinātas, ir atkarīgs no tā, vai kredītlīgumu atsaukšana bija spēkā un vai atbildētājas vajadzības gadījumā var atsaukties uz iebildumu par tiesību zaudēšanu vai iebildumu par atteikuma tiesību ļaunprātīgu izmantošanu.
- 14 Saistībā ar prejudiciālajiem jautājumiem sīkāk tiesa izklāsta turpinājumā norādīto.
- 15 Par jautājumiem 1.a) un b). Prasītāja paziņojuma par atteikumu spēkā esamības priekšnoteikums ir tāds, ka *BGB* 355. panta 2. punkta pirmajā teikumā reglamentētais divu nedēļu atteikuma termiņš atteikuma paziņošanas brīdī vēl nebija beidzies. Saskaņā ar *BGB* 356.b panta 2. punkta pirmo teikumu atteikuma termiņu nesāk skaitīt, ja kredītlīgumā nav ietverta visa obligāti norādāmā informācija atbilstoši 492. panta 2. punktam un *EGBGB* 247. panta 6.–13. punktam. Šādā gadījumā termiņu atbilstoši *BGB* 356.b panta 2. punkta otrajam teikumam sāk skaitīt tikai tad, kad vēlāk obligāti norādāmā informācija tiek sniegta. Šajā gadījumā būtu jāizdara pieņēmums par nepilnīgu obligāti norādāmo informāciju it īpaši tad, ja informācija par atteikumu nav tikusi sniegta pienācīgā

* N.d.t: Šeit visticamāk ir domāta atbildētāja.

kārtā vai vismaz viena no likumā paredzētajam ziņām kredītligumā nebija ietverta pilnībā vai bija ietverta kļūdaini.

- 16 Nepilnīgas obligāti norādāmās informācijas gadījumā atteikums principā būtu iespējams, jo Vācijas tiesībās nav paredzēts atteikuma tiesību zudums saistībā ar patēriņa kredītligumiem. Valsts likumdevējs apzināti ir lēmis par labu laika ziņā neierobežotām atteikuma tiesībām.
- 17 Tāpēc pieņēmums par nepilnīgu obligāti norādāmo informāciju šajā lietā būtu jāizdara it īpaši tad, ja informācija par atteikumu atbilstoši *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrajai daļai un 12. punkta pirmajai daļai nav tikusi sniegta pienācīgā veidā.
- 18 Taču *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas trešajā teikumā un 12. punkta pirmās daļas trešajā teikumā ir noteikts, ka ar skaidri formulētu līguma noteikumu, kas atbilst paraugam atbilstoši *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas un 12. punkta pirmās daļas 7. pielikumam, tiek izpildītas prasības, kas ir izvirzītas *EGBGB* 247. panta 6. punkta otrās daļas pirmajā un otrajā teikumā un 12. punkta pirmās daļas otrā teikuma 2) apakšpunkta b) punktā (t.s. likumības fikcija).
- 19 Tomēr iesniedzējtiesas ieskatā šī likumības fikcija neatbilst 2020. gada 26. marta spriedumam *Kreissparkasse Saarlouis* (C-66/19, EU:C:2020:242). Pēc tam tiek izklāstīti argumenti, kas principā atbilst argumentiem, kas ir pausti saistībā ar jautājumiem 1.a) un b) līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma lietā C-336/20 10.–15. punktā, uz kuriem tādējādi tiek norādīts.
- 20 Iesniedzējtiesa papildus analizē nesenu *Bundgerichtshof* [Federālās augstākās tiesas] (turpmāk tekstā – “*BGH*”) 2020. gada 27. oktobrī pieņemto nolēmumu, kurā *BGH* ir būtiski paplašinājusi t.s. likumības fikciju. Šajā nolēmumā *BGH* gan ir atkāpusies no savas līdzšinējās judikatūras, atbilstoši kurai piemēru veidā uzskaitītas obligāti norādāmas informācijas gadījumā ar norādi uz *BGB* 492. panta 2. punktu informācijas par atteikumu paraugā ir runa par skaidru un saprotamu informāciju. Tomēr *BGH* uzsver, ka var tikt konstatēta ļaunprātīga rīcība, ja patērētājs atsaucas uz likumības fikcijas neesamību, lai gan viņam atkāpe no parauga konkrētajā gadījumā bija skaidri redzama un tāpēc nebija svarīga.
- 21 *BGH* viedokļa, ka jau redzama kļūda informācijā par atteikumu liek uzskatīt atsaukšanos uz likumības fikcijas neesamību par ļaunprātīgu, sekas ir tādas, ka neatspēkojama tiesiskuma prezumpcija, ja atteikšanās no kredītliguma tiek pausta vēlāk nekā 14 dienas pēc līguma noslēgšanas, kļūst par normalitāti. Bieži notiek tā, ka atkāpe no informācijas par atteikumu parauga patērētājam ir skaidri redzama. Atbilstoši minētajam atteikuma tiesību efektīva izmantošana būtu iespējama tikai izņēmuma gadījumā.
- 22 Ņemot vērā šo likuma interpretāciju un tiesas veiktu valsts tiesību aktos reglamentēta izņēmuma nosacījuma paplašināšanu, Savienības tiesībās garantētās patērētāja atteikuma tiesības galu galā gandrīz vairs nepastāv, un tāpēc tāpat kā

Savienības vispārējo tiesību principu pārkāpuma gadījumā iesniedzējtiesas ieskatā ir jāsecina, ka direktīvai ir tieša iedarbība.

- 23 Tā kā pirmajā gadījumā prasītājam bija redzams, ka nebija noslēgts neviens saistīts līgums, prasītājs saskaņā ar valsts judikatūru nevarētu atsaukties uz likumības fikcijas neesamību un viņa atteikums būtu noildzis un tāpēc nebūtu spēkā. Otrajā gadījumā, tā kā attiecībā uz kredītlīgumā ietverto informāciju par atteikuma tiesībām ir paredzēts nosacījums “ciktāl noslēgti”, likumības fikcija saskaņā ar valsts judikatūru būtu jāpiemēro tieši, un atteikuma tiesības tāpat būtu noilgušas un tāpēc nebūtu spēkā.
- 24 Lai noskaidrotu, vai t.s. likumības fikcija ir pretrunā Direktīvai 2008/48, un turklāt to, vai likumības fikcija nav piemērojama, Tiesai tiek uzdoti jautājumi 1.a) un b).
- 25 Par 2.a) jautājumu (informācija par aizņēmuma likmi). Argumenti par šo jautājumu principā atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu C-38/21 2.a) jautājumu. Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 14.–16. punktu.
- 26 Par 2.b) jautājumu (pirmstermiņa atmaksas kompensācija). Argumenti par šo jautājumu principā atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu C-187/20 4.a) un b) jautājumu. Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 31.–33. punktu.
- 27 Par 2.c) jautājumu (informācija par nokavējuma procentu likmi). Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkts, atbilstoši kuram kredītlīgumā skaidrā un lakoniskā veidā ir jānorāda procentu likme maksājumu kavējumu gadījumā, kāda tā piemērojama kredītlīguma noslēgšanas brīdī, un procedūra tās koriģēšanai.
- 28 Varētu pietikt ar to, ka likumā iekļautais nokavējuma procentu tiesiskā regulējuma saturs valsts tiesībās (šajā gadījumā – *BGB* 288. panta 1. punkta otrais teikums) tiek atspoguļots līgumā. Iesniedzējtiesa norāda, ka *Bundesgerichtshof* vienā no 2020. gada februāra lēmumiem šo Direktīvas 2008/48 interpretāciju uzskatīja par pareizu, neatstājot vietu saprātīgām šaubām.
- 29 Taču šāda Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkta izpratne iesniedzējtiesas ieskatā nav vienīgā pareizā. Direktīvā ietvertā piebilde “kāda tā piemērojama kredītlīguma noslēgšanas brīdī”, kā arī skaidrības un lakoniskuma prasība varētu liecināt par to, ka attiecīgajā brīdī spēkā esošā nokavējuma procentu likme ir jānorāda pēc iespējas precīzāk, tātad absolūtos skaitļos, vai vismaz ir jāinformē par spēkā esošās procentu pamatlikmes aktuālo apmēru atbilstoši *BGB* 247. pantam absolūtos skaitļos, jo tad patērētājs varētu noskaidrot aktuālo nokavējuma procentu likmi, vienkārši veicot saskaitīšanu (+ 5 procenti). Arī Direktīvas 2008/48 II pielikuma (Eiropas patēriņa kredīta standartinformācija) 3. punktā ietvertais formulējums liecina par to, ka konkrēti spēkā esošā procentu likme ir jānorāda skaitļos.

- 30 Nevarētu arī uzskatīt, ka informācija par nokavējuma procentu likmes pielāgošanu tiek norādīta pietiekami skaidri un lakoniski, ja tiek norādīts uz to, ka likumiskie nokavējuma procenti tiek aprēķināti piecu procentpunktu apmērā, kas pārsniedz pamatprocentu likmi. Tas tāpēc, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai izmantotu patērētāja tiesības, ir nepieciešams, ka viņš zina un pareizi izprot informāciju, kurai kredītņēmumā ir jābūt saskaņā ar Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punktu. Šajā ziņā vienkārša atsaucē uz tiesību aktu nav pietiekama (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Kreissparkasse Saarlouis*, C-66/19, EU:C:2020:242, 45.–47. punkts). Tāpēc, lai patērētājs varētu novērtēt nokavējuma procentu likmes apmēru, varētu būt nepieciešams, ka viņam kredītņēmumā tiek vismaz izskaidrota atsaucē procentu likme (procentu pamatlikme) un tās mainīgums.
- 31 Par 2.d) jautājumu (piekļuve ārpusstiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismam). Iesniedzējtiesas argumenti par šo jautājumu principā atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-187/20 6. jautājumu. Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 36.–38. punktu. Iesniedzējtiesa arī šajā gadījumā, norādot uz 2020. gada 26. marta spriedumu *Kreissparkasse Saarlouis* (C-66/19, EU:C:2020:242), papildus pauž viedokli, ka tā vienkāršu norādi uz citur aplūkojamiem tiesību aktiem, kuros ir reglamentētas pušu tiesības un pienākumi, neuzskata par pietiekamu, un tāpēc tās ieskatā visas formalitātes attiecībā uz sūdzības pieņemamību ir jāmin pašā kredītņēmumā.
- 32 Par jautājumiem 2.e) un f) (jautājums, vai jebkura nepienācīgā kārtā sniegta obligāti norādāmā informācija nozīmē, ka atteikuma termiņa skaitīšana nesākas). Iesniedzējtiesas argumenti principā atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-336/20 2.d) jautājumu. Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 17.–19. punktu.
- 33 Par jautājumiem 3.a)–f) (tiesību zaudēšana) un 4.a)–f) (tiesību ļaunprātīga izmantošana). Iesniedzējtiesas argumenti atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-38/21 jautājumiem 3.a)–f) un 4.a)–f). Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 18.–39. punktu.
- 34 Par 5. jautājumu (patērētāja pienākums veikt darbības pirms līguma izpildes atdošanas gadījumā pēc atteikuma). Saskaņā ar *BGB* 357. panta 4. punkta pirmajā teikumā ietverta valsts tiesisko regulējumu patēriņa preces pirkuma atsaukuma gadījumā uzņēmums (un kreditors, kas stājas uzņēmuma vietā ar kredītņēmumu saistīta pirkuma līguma gadījumā saskaņā ar *BGB* 358. panta 4. punkta piekto teikumu) var atteikties atmaksāt saņemtos maksājumus (kredītmaksājumus un attiecīgajā gadījumā iemaksu) līdz brīdim, kad viņš ir saņēmis atpakaļ preces vai patērētājs ir pierādījis, ka viņš preces ir nosūtījis.
- 35 *BGH* ieskatā no *BGB* 358. panta 4. punkta pirmā teikuma, lasot to kopā ar 357. panta 4. punkta pirmo teikumu, izriet, ka patērētājam pēc ar pirkuma līgumu saistīta kredītņēmuma atsaukšanas ir jāatdod kreditoram transportlīdzeklis, izpildot

pienākumu veikt darbības pirms līguma izpildes. Pieņemums par pienākumu veikt darbības pirms līguma izpildes nozīmē, ka patērētājs savu prasījumu pret kreditoru par viņa veikto maksājumu atmaksu var izmantot tikai ar brīdi, kad viņš transportlīdzekli ir atdevis vai ir pierādījis tā nosūtīšanu. Ņemot vērā pienākuma veikt darbības pirms līguma izpildes esamību, *BGH* pieņem, ka patērētāja prasība par maksājumu pret kreditoru pēc darbības, kas ir jāveic pirms līguma izpildes, veikšanas var būt pamatota tikai tad, ja patērētājs ir izraisījis kreditora izpildījuma pieņemšanas nokavējumu. Izpildījuma pieņemšana šajā ziņā var kavēties tikai faktiska piedāvājuma gadījumā atbilstoši *BGB* 294. pantam, tātad, izsakot piedāvājumu atbildētājas juridiskajā adresē vai pierādāmā veidā nosūtot transportlīdzekli. Ar mutvārdos izteiktu piedāvājumu atbilstoši *BGB* 295. pantam pastāvoša pienākuma veikt darbības pirms līguma izpildes gadījumā nepietiek arī tad, ja kreditors ir atteicies pieņemt atpakaļ pirkuma priekšmetu.

- 36 Abās attiecīgajās lietās minētais nozīmē, ka abas prasības, neņemot vērā jautājumu, vai atteikums ir ticis īstenots efektīvi, būtu šobrīd jānoraida kā nepamatotas, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu jāpieņem prasītāju pienākums veikt darbības pirms līguma izpildes un piespriešana veikt maksājumu pēc transportlīdzekļa izsniegšanas būtu pamatota tikai no brīža, kad būtu konstatējams izpildījuma pieņemšanas nokavējums. Proti, netika nedz norādīts, ka prasītāji bija izsnieguši transportlīdzekļus vai pierādījuši to nosūtīšanu, nedz tas, ka atbildētājas pieļāva izpildījuma pieņemšanas nokavējumu, ņemot vērā faktisku piedāvājumu atbilstoši *BGB* 294. pantam.
- 37 Šo patērētāja pienākumu veikt darbības pirms līguma izpildes *BGH* ir apstiprinājusi tikai nesen 2020. gada 10. novembra nolēmumā. Taču iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai šī valsts tiesību interpretācija, ciktāl atbilstoši tai saskaņā ar augstāko tiesu judikatūru tiek noteikts pienākums veikt darbības pirms līguma izpildes, ir pretrunā Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam vai kādai citai Savienības tiesību normai.
- 38 Proti, patērētāja atteikuma tiesību īstenošana praksē tiek būtiski ierobežota, ja patērētājam iegādātā prece ir jāatdod, pirms viņš var celt prasību par kredītmaksājumu atmaksu, uz ko viņam ir tiesības. Ja patērētājam ir jāatdod automobīlis, nezinot to, vai atteikums vispār ir spēkā un cik ātri viņš attiecīgajā gadījumā saņems kreditora atmaksājamo maksājumu, tas viņu bieži atturēs no atteikuma, arī ja atteikums pats par sevi varētu tikt īstenots likumīgi.
- 39 Pieņemums par patērētāja pienākumu veikt darbības pirms līguma izpildes nav arī nepieciešams, lai aizsargātu kreditora likumīgās intereses. Kreditora nodrošināšanas nepieciešamība tiek ievērota arī tad, ja viņam ir pienākums automobiļa izdošanas brīdī atmaksāt patērētāja veiktos maksājumus. Pieņemums par tiesībām uz atgūšanu atbilstoši *BGB* 273. pantam aizsargā uzņēmumu pietiekami, jo viņam nav jāveic izpildījums pirms viņam nav izteikts efektīvs piedāvājums atdot transportlīdzekli.

- 40 Turklāt ar šo augstāko tiesu veikto *BGB* 357. panta 4. punkta interpretāciju tiek izslēgta direktīvas garantēto atteikuma tiesību atbilstoši Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punktam lietderīgā iedarbība tādu patēriņa kredītlīgumu gadījumā, kas ir saistīti ar pirkuma līgumiem, un līdz ar to direktīvas pamatmērķu sasniegšana tiek būtiski apgrūtināta.
- 41 Tāpēc iesniedzējtiesas ieskatā Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punktam varētu būt tieša iedarbība tādā ziņā, ka nav piemērojams valsts tiesībās ietverts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram ar pirkuma līgumu saistīta kredītlīguma gadījumā patērētājs var izmantot tiesības uz efektīvu viņa atteikuma tiesību īstenošanu atbilstoši šīs direktīvas 14. panta 1. punktam pret kreditoru saistībā ar veikto kredītmaksājumu atmaksu tikai tad, ja viņš kreditoram ir izsniedzis iegādāto priekšmetu vai ir pierādījis, ka viņš priekšmetu kreditoram ir nosūtījis. Tāpat nepiemērojams varētu būt tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram par patērētāja veikto kredītmaksājumu atmaksu pēc pirkuma priekšmeta nodošanas celta prasība ir jānoraida kā tobrīd nepamatota, ja kreditors, pieņemot pirkuma priekšmetu, nav nokavējis izpildījuma pieņemšanu.
- 42 Par 6. jautājumu (tiesneša, kas lietu izskata vienpersoniski, tiesneša tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu). Iesniedzējtiesas argumenti principā atbilst argumentiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-336/20 4. jautājumu. Šajā ziņā tiek norādīts uz šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkuma 30.–33. punktu.
- 43 Nobeigumā tiek norādīts, ka šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu prejudiciālie jautājumi daļēji pārklājas ar jautājumiem jau [Tiesā] izskatīšanās esošās lietās C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20 un C-38/21, un tāpēc tiek rosināta lietu apvienošana.